

## EXPUNERE DE MOTIVE

### Secțiunea 1: Titlul proiectului de act normativ

## LEGE

### privind unele măsuri pentru implementarea procedurii bugetării participative

### Secțiunea a 2-a: Motivul emiterii actului normativ

#### I. Descrierea situației actuale

Bugetarea participativă presupune implicarea cetățenilor în procesul decizional privind obiectivele de investiții, politicile, prioritățile, criteriile de finanțare și elaborarea bugetului unităților administrativ-teritoriale. Acest mecanism, apărut pentru prima dată în Brazilia în anul 1989, este o unealtă importantă pentru consolidarea sistemelor democratice. De-a lungul timpului, mecanismul bugetării participative a fost preluat și adaptat de mai multe unități administrativ-teritoriale din întreaga lume. Potrivit Atlasului Mondial de Bugetare Participativă, în Europa se desfășoară mai bine de 4 500 de programe de bugetare participativă.

Bugetarea participativă stimulează angajamentul civic și implicarea cetățenilor în procesul decizional, încurajându-se încrederea în administrația locală și dezvoltarea unei legături strânse între cetățeni și autorități. De asemenea, mecanismul bugetării participative contribuie la transparența finanțelor publice – un element important în reducerea corupției și favorabilă construirii unor sisteme democratice și de guvernare corecte în domeniul managementului financiar public (PFM)<sup>1</sup>. Astfel, cetățenii au la dispoziție o unealtă suplimentară pentru a comunica factorilor decizionali nevoile locale identificate, pe care cetățenii le consideră prioritare. Nu în ultimul rând, programele de bugetare participativă pot avea ca rezultat reducerea inegalităților economice și politice și întărirea asociațiilor comunitare și a societății civile<sup>2</sup>.

Într-o rezoluție aprobată în iulie 2021, Parlamentul European a propus introducerea bugetării participative și a altor instrumente de participare pentru proiectele-pilot, astfel încât cetățenii să aibă un cuvânt de spus în privința cheltuirii banilor din bugetul UE.

Propunerea este cu atât mai utilă cu cât actualul context a dus la adoptarea mai multor măsuri fiscal-bugetare care au implicat reducerea cheltuielilor bugetare și creșterea taxelor. Astfel, adoptarea unor prevederi care să reglementeze o modalitate unitară la nivel

<sup>1</sup> Direcția Studii și Documentare Legislativă, Politicile bugetare participative – exemple inovative, proceduri deliberative și bune-practici Franța, Germania, SUA (2020) pg. 5

<sup>2</sup> Dohoaru Adi, Bugetarea participativă: între emancipare și deturnare, 2022, Presa Universitară Clujeană, pg. 179

|                          |   |
|--------------------------|---|
|                          | <p>național prin care cetățenii pot avea un cuvânt de spus în alocarea resurselor financiare ale UAT-urilor este binevenită.</p> <p>În România au existat sau există localități sau județe care au avut sau au programe de bugetare participativă. Numărul acestor UAT-uri variază de la an, unele renunțând la proiect, altele acum încep să îl implementeze. În anul 2023, 14 reședințe de județ și o primărie de sector din București au desfășurat programe de bugetare participativă. Bugetul alocat proiectelor din bugetarea participativă a fost sub 1% din bugetul total al U.A.T.-urilor.</p>   |
| 2. Schimbări preconizate | <p>Bugetarea participativă aduce o serie de beneficii pentru autoritățile locale<sup>3</sup>:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1) Îmbunătățește transparența administrației publice și eficiența cheltuirii banului public;</li> <li>2) Încurajează implicarea cetățenilor în luarea deciziilor, alocarea și supravegherea folosirii resurselor publice;</li> <li>3) Conduce la creșterea cererii de responsabilizare din partea liderilor locali și a managementului autorităților locale;</li> <li>4) Crește capacitatea colectivității de a realiza o prioritizarea adecvată a folosirii resurselor publice;</li> <li>5) Crește nivelul de încredere între guvernarea locală și populație;</li> <li>6) Generează și cultivă atitudini democratice.</li> </ol> <p>În acest sens, propunem ca bugetarea participativă să se desfășoare după cum urmează:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1) derularea obligatorie de către unitatea administrativ-teritorială a cel puțin unei etape anuale de colectare a proiectelor sau a propunerilor venite din partea cetățenilor și asociațiilor legal constituite</li> <li>2) analiza și sinteza acestora</li> <li>3) dezbateră publică</li> <li>4) evaluare și decizie finală a u.a.t. privind preluarea sau refuzul preluării acestora în viitorul proiectul de buget local.</li> </ol> <p>Procedura de bugetare participativă, trebuie să asigure:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>a) informarea cetățenilor privind desfășurarea, oportunitățile de implicare și rezultatele posibile ale acesteia, atât la sediul unității administrativ-teritoriale, cât și în format online pe paginile UAT-urilor din media online și în presa scrisă;</li> <li>b) accesul inclusiv al cetățenilor cu vârsta cuprinsă între 16 - 18 ani, a grupurilor informale a unor comunități sau micro - comunități,</li> <li>c) transparență decizională pe întreaga durată de derulare a acesteia;</li> <li>d) facilitarea și asistarea cetățenilor cu privire la întocmirea propunerilor sau a proiectelor.</li> </ol> |
| 3. Alte informații       | Nu este cazul   |

<sup>3</sup> <https://www.paemalba.ro/wp-content/uploads/2019/04/Manualul-de-proceduri-cos-SMIS-40366.pdf>

|  |   |
|--|---|
| <b>Secțiunea a 3-a: Impactul socioeconomic al proiectului de act normativ</b>  |   |
|  | Nu este cazul   |
| <b>Secțiunea a 4-a: Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani)</b> |   |
| I. Impact financiar  | Nu are impact asupra bugetul general consolidat   |
| <b>Secțiunea a 5-a: Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare</b>   |   |
|  | <p>Propunerea legislativă completează și adaptează cadrul legislativ respectiv:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Legea nr. 273/2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 618 din 18 iulie 2006, cu modificările și completările ulterioare</li> </ul> |
| <b>Secțiunea a 6-a: Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ</b>   |   |
|  |   |

Inițiatori:

**LUPU Andrei-Răzvan**, deputat neafiliat



**CAMBERA Oana Alexandră**, deputată neafiliată





